

NÉMETH GÉZA 90

(Beregszász, 1936. július 23.)

kétszeres Kossuth-díjas brácsaművész, a Bartók vonósnégyes alapító tagja.

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán tanult brácsát Lukács Pálnál, de mesterei voltak még Weiner Leó és Mihály András is. 1957-től 1960-ig a Magyar Állami Operaház zenekarában brácsázott, 1960-tól szólamvezető, szólóbrácsás volt. Tagja volt a későbbi Bartók vonósnégyes 1957-ben megalakult elődjének, a Komlós kvartettnak (Komlós Péter – első hegedű, Devich Sándor – második hegedű, MezőLászló gordonka társaságában). 1962-ben elnyerte a genfi brácsaverseny első helyezését. 1980-ban a Zeneakadémia kamara tanszékének tanára lett. Vonóstrióban Kovács Dénes és Banda Ede muzsikuspárnere volt. Több nemzetközi brácsa- és vonósnégyes-verseny zsűrijében volt tag. A Bartók vonósnégyes tagjaként Kossuth-díjat kapott, 1970-ben és 1997-ben.

Díjai

A Bartók vonósnégyes tagjaként: 1963 – a Liège-i Nemzetközi Vonósnégyes Verseny első díja; 1964 – Liszt Ferenc-díj; 1964 – UNESCO-díj; 1970 – Kossuth-díj; 1981 – Magyarország Kiváló Művésze díj; 1985 – Bartók–Pásztory-díj; 1997 – Kossuth-díj; 2008

A Magyar Köztársasági Érdemrend középkeresztje a csillaggal polgári tagozata;
2009 – Prima díj

BOZAY ATTILA: PEZZO CONCERTATO¹

Pezzo concertato Op. 11 (12:11)

Az évad folyamán valóban kevés magyar bemutatót hallottunk, s ezt a mulasztást most szinte rohamléptekben pótoltuk: az ember alig győzte regisztrálni a számtalan új eseményt. De talán éppen ezért, éppen, mivel szokatlanul sok új magyar zenehangzott fel az utóbbi hetekben, még inkább alkalom nyílt arra, hogy viszonylagos biztonsággal lemérhessük egy-egy új mű valóságos értékét.

A bemutatók közül az egyik leginkább kiemelkedőnek Bozay Attila „Pezzo concertato”-ját éreztük. Több szempontból is örvendetes esemény volt, amikor Németh Gézagonyörű brácsahangján és a kitűnő Rádiózenekaron felcsendült az új mű. Először is – természetesen – annak kellett örülnünk, hogy a mostanában felvirágzó brácsairodalom gazdagodott, másodsor, mivel Bozay Attila, e fiatal szerző tevékenységének egy bizonyos, meglehetősen határozott tendenciáját állapíthattuk meg belőle.

A „fiatal” jelzőt nálunk gyakran használják és nem mindig indokoltan. Bozay viszont jelen pillanatban 27 éves, tehát valóban fiatal – s ennek ellenére már bizonyos joggal beszélhetünk „életműről” vele kapcsolatban.

Néhány hónappal ezelőtt volt alkalmunk hallani az első olyan művet, melyet minden szempontból saját maga tökéletes kifejezésének kellett éreznünk, a Zongoravariációkat. Bozay itt ösztönös poézisétől segítve, s csupán annyi tudatossággal, amennyi a közvetlen ihletet nem zavarja meg – valójában

---

¹ Muzsika 1966/7.

megoldotta a modern nemzeti hang problémáját. Minden konkrét népdalidézet nélkül, pusztán a magyar muzsika lélegzését magát adta nekünk, s mindezt a korábbi művekben többszörösen kipróbált modern eszközök felhasználásával. Ez az eredmény már önmagában véve is az igazi zeneszerzők közé emelte őt.

A „Pezzo concertato” annyiban tekinthető az előbbi mű szerves folytatásának, hogy egy még tovább fokozott melódia-igényre utal. Ez azonban Bozay esetében nem a külső hatásoknak tett engedmény vagy meggondolás alapján jött létre, hanem legőszintébb belső igényeként, mint valami egyéni képesség és jellemvonás. A széphangzásra való törekvés ugyanakkor át-meg-átítatódik a modern zeneeszközeivel. Pontosabban: megfigyelhetünk valamiféle kettősséget a zenekarkezelés és a szólóhangszer mozgatása között, de ez konstrukciós alapelvvé növekszik – és mi szívesen vesszük tudomásul a zenekari részletek különböző modern ütőhangszer-effektusai és a brácsaegyszerűbb, tüntetően melodikus vonala között mutatkozó divergenciát. Sőt, ebben a kettősségben voltaképpen jogunk van egy modern versenyműaspektus magját felfedezni. (Nem szabad elfelejteni ún. „concertino-téma” általában mindvégig a szólóhangszer vagy hangszercsoport sajátja maradt, anélkül, hogy a teljes zenekar részesült volna belőle!)

Mindez azonban csupán a formára és a technikára vonatkozik. Ennél pedig sokkalta fontosabb az a csendes, minden ágálástól és szögletes gesztustól mentes líra, amelyet semmiféle technikai tudással sem lehet létrehozni, ha valaki eleve nem rendelkezik vele. Azt is mondhatnánk: modern „beszéd” melódiákon épül a darab – s talán ezért fogadta a közönség olyan meleg szeretettel.

Ferencsik János és a Rádiózenekar – nem beszélve a nagyszerű szólistáról, Németh Gézaról – olyan előadásban részesítette az új művet, amelyet minden mai szerzőnek szívből kívánnánk.

Az est keretében még Beethoven II. szimfóniája és Muszorgszkij – Ravel „Egy kiállítás képei” c. alkotása hangzott el. Főként az utóbbiban nyílt alkalmunk megcsodálni Ferencsik közismert virtuozitását és azt a különleges érzékét, ahogyan egy-egy döntő pillanatban belenyúl a zeneszövetébe és tovább lendíti a zenekar hangzását.

Pernye András

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(18 felvétel\)](#)

© 1988 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Duo in G Major: II: Adagio \(3:34\)](#)

[Trio Divertimento in E Flat Major: IV. Andante \(6:27\)](#)

© 1988 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(28 felvétel\)](#)

© 2003 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Zongoraötös, A-dúr Op. 114 I. Allegro vivace \(9:01\)](#)

[Zongoraötös, A-dúr Op. 114 II. Andante \(7:17\)](#)

[Zongoraötös, A-dúr Op. 114 III. Scherzo. Presto \(3:47\)](#)

[Zongoraötös, A-dúr Op. 114 IV. Tema con variazioni. Andantino \(7:28\)](#)

[Zongoraötös, A-dúr Op. 114 V. Finale. Allegro giusto \(6:16\)](#)

© 1967 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Komlós Péter, Németh Géza, Hargitai Géza és Mező László

Dvořák: Piano Quintet in A, Op. 81 - Bartók Quartet & Hiroshi Tamura (34:00)

1. Allegro, ma non tanto **00:00**
2. Dumka: Andante con moto **10:28**
3. Scherzo (Furiant): Molto vivace **21:59**
4. Finale: Allegro **25:56**

Hiroshi Tamura (zongora és a Bartók Vonósnégyes)